

قۇلجا اۋداندىق ارىز - ارمان مەكەمەسى بۇقارانىڭ شۇغىل، قىيىن، ۋايىمداعان، زارۋ سىتەرىن دەن قويا، سۇيىسپەنشلىكىپەن شەشتى

”بۇقارانى جاقىنىمىزداي كورسەك،

شەشلمەيتىن ماسەلە بولمايدى“

□ انار بۇلت \ شىنچياڭ گازەتنىڭ تىلشىسى بارشا تەگىسى

”تەك بۇقارانىڭ ارىرى ۶سىن ئوز ۴ۇيىمىز- دىڭ سىندەي كورپ، بۇقارانى جاقىنىمىزداي كورسەك، شەشلمەيتىن ماسەلە بولمايدى“. 9 ـ رەتكى مەملەكەتتىك ارىز - ارمان قىزمەتى ماجىلىسىندە قۇلجا اۋداندىق ارىز - ارمان مەكەمەسى پارتىيا باسشلىق گرۇپپاسىنىڭ شۇجى دىڭ شىيانلىڭ مەملە-كەتتىك ارىز - ارمان جۇيەسىندەگى وازات كوللەكتىپ-تەردىڭ ۋاكىلى رەتىندە، وسى اۋداننىڭ ارىز - ارمان قىزمەتى تاجىرىيەسىن تانىستردى. قۇلجا اۋدانى جان سانى كوپ اۋدان، كەزىندە قايشلىق، داۋ - شار كوپ، ارىز - ارمانغا سايا-تىن جىنالغان دەلولار كوپ، تارىختان قالغان ماسەلە-لەر كوپ، بۇقارانىڭ ارىزدانۋى كوپ سىندى ”تورت كوپ“ اۋدان ەدى. دىڭ شىيانلىڭ مەن ارىز - ارمان كادىرلارى ارىز - ارمان ايتقان بۇقارانىڭ شۇغىل، قىيىن، ۋايىمداعان، زارۋ ماسەلەلەرىن ۴ار كۇنى دەن قويا، سۇيىسپەنشلىكىپەن شەشتى.

”باستاماشلىدىق اسەرىن“ ونەگەلىلىكپەن ساۋلەلەندىردى

”ەگەر توقتام بولماسا، ەكى جاققتىڭ الدىمەن وىسندا كەلىپ ۴ىمنى انىقتاپ ايتۇنبا بولادى“... 7 - ايدىنىڭ 2 - كۇنى قۇلجا اۋداندىق ارىز - ارمان مەكەمەسىنىڭ ارىز - ارمان قايبىلداۋ كەڭسەسىندە دىڭ شىيانلىڭ جەنىك ۇيغۇر تىلىمەن ارىز - ارمان ايتۇشى ماي XXپەن سويلەسىپ وتىر. جارتى ساعات-تىڭ الدىندا دىڭ شىيانلىڭ اۋىلغا ۴تۇسىپ جاراستىرۇ جۇمىسىن اياقتاپ مەكەمەگە ەندى عانا قايتىپ كەلگەن ەدى، ماي XXتىڭ ارىز ايتنا كەلۇمەين ونىڭ ۴ىر ۇرتتام سۇ شۇگە دە مۇرشاسى تىپەدى. ”توقتام بولماغان، دالىل بولماغان، مەكەمە - ورنىن باسقارماغان سىتىردىڭ ۴ارىن ۴ىز باسقارا-مىز“. دىڭ شىيانلىڭ بىلاي دەدى: قۇلجا اۋداننىڭ جالىپى جان سانى 430 مىڭغا تايايىدى، ارىز - ارمان مولشەرى زور، ايتسەدە، ارىز - ارمان مەكەمەسىنە كەلگەن بۇقارانىڭ بىردە - بىرەۋى ۇمىتسىزدەنىپ كورگەن جوق.

قاي ۋاقىت بولسا دا، ايتەۋ بۇقارا ارىز ايتنا كەلسە بولغانى، دىڭ شىيانلىڭ بارىنە مۇقيات تالداۋ جاساپ، ىشكەرلىەي تەكسەرۋ جۇرگىزىپ، دەر كەزىندە جاراستىردى. دىڭ شىيانلىڭنىڭ قول تەلە-فونىنا 3۶00دەن استام ارىز - ارمان ايتۇشىنىڭ تە-لەفون ۴ومىرى ساقталغان، ۴ر جىلى اۋىلغا ۴ئۇ-سىپ، باسقان جولى 60 مىڭ كىلومەتردەن اسادى. تالاي جىلдан بەرى دىڭ شىيانلىڭ بۇقاراعا كۈمەكتەسىپ 20 مىڭنان استام ارىز - ارمان ماسە-لەسى مەن قايشلىق، داۋ - شارلاردى سايكەستە-ردىپ، ۴ىر جايلى ەتتى، قايبىلداغان ارىز - ارمان ايتنا كەلگەن بۇقارا 6200 ادام - رەتتەن استى، ۴ۇرتىسى 10 جىل بويى باعالاۋدا ”تاڭداۋلى“ بولدى، ىلگەرىندى - كەيىندى مەملەكەتتىك ارىز - ارمان جۇيەسىندەگى وازات قىزمەتكەر، اۋتونوميا-لى رايونىداى ەڭ ارداقتى ارىز - ارمان كادىرى،

(باسى 1 - بەتتە)

قارامايلى رايونىنا ورنالماقن قارامايلى قالاسى اۋىل شارۋاشلىغىن كەشەندى اشۋ رايونىدە دا تايالانغان ەگىس داقدىلارنىڭ سابان - توپانى ۴ويلىپ جاتىر. قارامايلى رايونى ەگمىشلىك قۇرد-لىمەن مال، ۴ۋى قۇستارنى قولدا باعۇمەن ۇشتانە-تىرىپ، ”شوپ، مال، ۴سۇت“ تۇتاس كاسىپ سالاسى تىزبەگىن العاشقى قامادا قالىپتاستىردى، قازىر مەملەكەت دارەجەلى اۋىل شارۋاشلىغىندا كاسىپ سالالانغان ۴ئۇيىندى باستاماشى كاسپورنە-نان بىرەۋ، مەملەكەت دارەجەلى ولىشەمدەنگەن ساۋىن سىير باغمىشىلىغىنان ۇلگى كورسەتۇ بازاسە-نان ەكەۋ بار. حى جۇڭيۋ جەرگىلىكتى ەگىمشە-لىك پەن مال شارۋاشلىغىنىڭ دامۇ جاعايدىن ەگجەي - تەڭجەيلى ۇعىستى. ول بىلاي دەپ باسنا دارىپتەدى: كاسىپ سالاسىن گۇلدەندىرۇ — اۋىل - قىستاقنى گۇلدەندىرۇدەگى ماڭغزدىنىڭ ماڭغزدە-سى، اينال كاسىپ سالالارىن ساپاللاندىرىپ، كۇ-شەيتىپ، كاسىپ سالاسىن گۇلدەندىرۇ ارقىلى اۋىل - قىستاقنى جايپاي گۇلدەندىرۇگە جەتەكشە-لىك ەتۇ كەرەك. باستاماشى كاسپورىنداردى ەنگىزۇ بارىسىندا ەكونوميكا ەسەبىن، ۇزاق بولاشاق ەسەبىن، ەكولوگيا ەسەبىن ويداعىداي

ئەردىكى ورنالنىڭ شىنچياڭ ئىزدەيتى چولندىرگى ئىگىبە ئىماچلىسىنىڭ رۇخىن ۇرۇدلەپك، داياڭلىقلاندىردىك

جانا داۋىردىكى چۇڭگىندا سىرتسايسىلىك شىنچياڭ ئۇرۇغا ئۇلىشىلىقتى

(باسى 1 - بەتتە)

ەركىن تۇنىاز ىلگەرىندى - كەيىندى قۇتىيى اۋدانى ۇگۇڭغىناي قالاشىعى لۇانشانىزى قىستاعىنا، چاڭليڭكى توبىنىڭ قۇتىيى اۋدانىنىداى قامباسنا بارىپ، اتىزداردى جانە استىق قامبالارنى ارالاپ، ۴يىدايدىڭ جىناۋ اياقى السى، استىقتى ساتىپ الۇ، قامبالدا ساققانۇدى باسقارۇ سىياقتى قىزمەتتەردى تەكسەردى. ول بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: ەگىس كەزىن مىقتاپ يگەرىپ، علمىي ۇيىمداستە-رىپ، جازعى استىقتىڭ جىناۋغا تىپىستىلەرىن مۇە-كىنىدىگىنشە جىناپ، تولق قامبالاۋنىنا شنايى كە-پىلدىك ەتۇ كەرەك. ۴ۇرلى اۋىل شارۋاشلىغىنا تىپىمدىلك جاساۋ ساياساتتارنى ويداعىداي تىياناقە-تاندىرىپ، اناعۇرلىم ۴ىپەمدى ساياسات، شارالار-دى زەرەتتەپ، قاراستىرىپ، ەگىنشىلەردىڭ استىق ەگۇ بەلسەندىلىگىن تولق اتتانسىقا كەلتىرۇ كەرەك. استىقتى بازارلاندىرىپ ساتىپ الۇدى بار كۇشپەن ويد-داماعىداي يگەرىپ، بازار باعاسنا ۇيلەسىمدى جەتەك-شىلىك ەتىپ، استىقتى ساتىپ الۇ بازارنى باقلاۋ - باسقارۇدى ويداعىداي سىتەپ، استىق ەگەننى دىقانە-داردىڭ مۇددەسىن ويداعىداي قورعاۋ كەرەك. استىق قامباسىن كۇندەلىكتى باسقارۇدى، قورعاۋدى كۇشەي-تىپ، سىفىرلاندىرۇ، نىفىروماتسىيالاندىرۇ قۇرىلىسىن كۇشەيتىپ، باسقارۇ ورەسىن ۇزدىكىسىز ۇسىرۇ كەرەك. اۋىل شارۋاشلىق ونىمەدىرىن جىتتىكتەي ما-نەلرەۋدى دەمالسى ساياحاتىمەن توعىستىرا دامتۇ ۇل-گىسىنە چاڭالق جاساپ، كەڭەيتىپ، كاسىپ سالاسى تىزبەگىن ۇزدىكىسىز ۇزارتىپ، اۋىل شارۋاشلىغە-نىڭ جوعارى ساپالى دامۇىن جەبەۋ كەرەك.

قۇتىيى اۋدانى قالاشما بازاسىندا ەركىن تۇنىاز بازانىڭ قۇرىلىسى جاعايدىن تەكسەردى، ول ”ۇيدەن شىقپاي، ساۋساعەمدى قىپىلداىتام عانا ماسەلە شەشىلدى، بۇىل، راسىندا، بۇقارا ۴ۇشنى ساتىپ ۴سى سىتەتۇ عوي!“، - دەدى زات اقشاسىن العان كا يۇيجيە قۇانشپەن. يىىل 5 - ايدا قولدىنسىقا بەرىلگەننى باستاپ، ”زەردەلى ارىز - ارمان“ APPى ارقىلى بۇقارا ۇيلەرىندە قول تەلە-فون ارقىلى ”تاپسىرسىن“ بەرىپ، كادىرلار ”تاپسە-رىس“ قايبىلداغان سوڭ ۇيلەرىنە بارىپ قىزمەت كورسەتتى، مەيلى بۇقارا قايدا بولسا دا، ”زەردە-لى ارىز - ارمان“ APPى ارقىلى تالاپ - ارىزدا-رىن اڭسى ەتە الادى.

”زەردەلى ارىز - ارمان“ APPى تاى ارىز - ارمان قىزمەتكەرلەرنىڭ ۴ىتىرۇ ونىمدىلگىن جو-عارىلاتتى، قۇلجا اۋداندىق ارىز - ارمان مەكەمە-سى كەڭسەسىنىڭ مەڭگەرۇشىسى ياڭ جۇن بىلاي دەدى: ”يىتئەرنەتتە ايتىلغان شاعەمدى تە-زىمگە الۇ، قايبىلداۋ ونىمدىلگى زور كولەمدە جوعارىلاپ، ۇنەمدەلگەن ۋاقىتتى جاۋاپكەر ورنىنىڭ قايبىلداۋ، ۴ىتىتىرۇ احوالىنا ارالاپ نەكسەرۇ جانە ئىغىايلاستىرۇ جۇرگىزۇگە جۇمە-ساۋعا مۇمكىندىك تۇلىپ، بۇقارانىڭ ۇيلەسىمدى تالاپ - ارىزدارى دەر كەزىندە شەشىلپ، تىياناقە-تانۇنىنا شنايى كەپىلدىك ەتىلدى.“

قۇلجا اۋداندىق ارىز - ارمان مەكەمەسى ”يىتئەرنەت + ارىز - ارمان“ ۇلگىسىنە زىدەنسى جاساۋدا ارىز - ارمان حات ساندەيى سىياقتى باپلىقە-تارامەن بىرىكتىرىپ، يىتئەرنەتتەگى ارىز - ارمان سىتەرىن سول كۇنى قايبىلداۋدى، سول كۇنى جو-نەلتۇدى، سول كۇنى قاراۋدى ورنىداپ، ”ارناۋلى ادام جاۋاپتى بولپ ۴ىتىرىلۇىن قاداعالاۋ، تۇتاس بارىستا قاداعالاپ تىياناقتاندىرۇ، مەرزىم بوينىشا قايتا قاراۋ“ سىندى تۇيىق باسقارۇ مەحازىمىن قا-لىپتاستىرىپ، قايبىلداۋ سالىستىرماسى، ۴ىتىرىپ اياقتاتۇ سالىستىرماسى، بۇقارانىڭ رازىلىق سالىسە-تىرماسى تالاي جىل بويى 100%تى ساقتادى.

پارتىيانىڭ شىنچياڭدى جونگە ساۋ جالىپى جوباسىن تولق، دالىپە - دىال داپەكتىلەندىرىپ، اۋىل شار-ۋاشلىعى، اۋىل - قىستاق، شارۋالار قىزمەتىن ال-دىمەن دامتۇ ورنىنا قويدۇان ەشقاشان بۇلجىماي، اۋىل - قىستاقنى جايپاي گۇلدەندىرۇدى ىلگەرلە-تىپ، اۋىل شارۋاشلىغىنىڭ، اۋىل - قىستاقنىڭ وسىزامانداۋىىن جۇزەگە اسىرۇ كەرەك. اۋىل - قىستاق كاسىپ سالاسىنىڭ دامۇىن جەدەلدەتىپ، اۋىل شارۋاشلىغىندا باستاماشى كاسپيورنىداردى جەتىلدىرىپ جانە دامتىپ، اۋىل - قىستاقتاردامى 1 - ، 2 - ، 3 - كاسىپ سالالارنىڭ توغىسا دامۇىن جەبەپ، اۋىل شارۋاشلىغىنىڭ تۇتاس كاسىپ سالاسى تىزبەگىن دامتىپ، وسى زامانىعى اۋىل شارۋاشلىغى كاسىپ سالاسى جۇيەسىن، ۇندىرىسى جۇيەسىن، تىيجارات جۇيەسىن جەدەل ورناتۇ كەرەك. كەدەيلىكتەن ارىلتۇدان قالمال الۇ جەتسى-تىكتەرىن بەكەمدەۋدى، كەڭەيتۇدى اۋىل - قىسە-تاقنى گۇلدەندىرۇمەن ۇنىمدى ۇشتاستىرۇدى ىل-گەرىلەتىپ، جەرگىلىكتى جاعايداعا قاراي وزىندىك ەرەكشەلىكتەگى اۋىل شارۋاشلىق ونىمەدىرىن ۇندىرۇ بازاسىنان ۴ىر توبىن قۇرىپ، ەگىنشى - مالشىلاردى كىردىتى ۇزدىكىسىز ارتتىرىپ، بايۇعا جەتەكتەۋ كەرەك.

بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: بازا قۇرىلىسىنىڭ قار-قىنىن جەدەلدەتىپ، جەر جاعايدىنا قاراي ساپالى قالامشا جەتىلدىرىپ، ەرەكشە كاسىپ سالاسىنىڭ باسىمدەىن ۇزدىكىسىز ساۋلەلەندىرىپ، ەكولوگيا-لىق ورتانى جاقسارتۇدى، ساياحات كاسىبىن دا-مىتۇدى جانە قالا قۇرىلىسىنىڭ ساپاسىن جوعارد-لاتۇدى دەمەۋ كەرەك.

ەركىن تۇنىاز تەكسەرۇ - زەرەتتەۋ بارىسىندا بىلاي دەپ باسا دارىپتەدى: استىق حاۋپىسىزدىكى ”مەملەكەتتىڭ زور ۴سى“، استىق حاۋپىسىزدىگە-نىڭ ساياسىي جاۋاپكەرشىلىگىن باتىل ارقىلاپ، استىق ۇندىرۇ، ساتىپ الۇ، ساققتاۋ، مانەرلەۋ، ساتۇ ۴ارقايىسى بۇنىدارىن ويداعىداي يگەرىپ، را-يونىمىزدىڭ استىق حاۋپىسىزدىگىنە شنايى كەپىل-دىك ەتىپ، مەملەكەتتىڭ استىق حاۋپىسىزدىگىنە ۇلەس قوسۇ كەرەك. استىق القاپتارىن قورعاپ، ەگىستىك جەر بايلىغىنان علمىي، ۇيلەسىمدى پايدان-لاۋغا تاباندى بولپ، جاڭا تەحنىكانى، جاڭا قۇ-رىلغىنى، جاڭا تۇقەمدى زور كۇشپەن جالپىلاستە-رىپ، اۋىل شارۋاشلىغىنا علم - تەحنىكا ”قانانتىن“ قوسۇ كەرەك. اۋىل شارۋاشلىق ونىمەدرىنىڭ ساتىلۇ ارناسىن اناعۇرلىم كەڭەيتىپ، شىنچياڭنىڭ اناعۇرلىم كوپ ساپالى اۋىل شارۋاشلىق ونىمەدىرىن بۇكىل ەلگە ساتىپ، ەگىنشىلەردىڭ كىرىسىن ارتتىرۇىنا كو-مەكتەسۇ كەرەك. استىق حاۋپىسىزدىكى سىندى ارقاۋ-دى قاشاندا مىقتاپ شىراتىپ، تۇعالىق جاۋاپكەرشە-لىك پەن باقلاۋ - باسقارۇ جاۋاپكەرشىلىگىن قاتاڭ تىياناقتاندىرىپ، ۴ر ۇلت بۇقاراسىنىڭ ”داستارقان حاۋپىسىزدىگىن“ شنايى قامتاماسىز ەتۇ كەرەك.

ياڭ فاسىن قاتارلىلار تەكسەرۇ - زەرەتتەۋگە قاتىناستى.

ەكەدە تاڭداۋلى، بىردە وازات

جاستىق كوكتەمىن وڭتۇستىك شىنچياڭدا قۇلىپرتى

— ۋتونومىيالى رايوندىق تاڭداۋلى كوممۇنىستىك پارتيا مۇشەسى ليۇ جىنشىڭ جونىدە

ۇشتاستىرىپ، القا مۇشەلەرىن باستاپ، دامۇ ورنىن تۇراقتاندىرىپ، شىنچياڭغا كۈمەكتەسۇ نىساندارىن بەلسەنە جەتىلدىردى، ساققادى، ۴تىنىشى ەتتى. داماڭو اۋىلىنىڭ ”ئۇش قىستاق، ۴ىر جول“ كۇن ەنەرگىياسى جول شىراقتارىن ورناتۇ نىسانى، داماڭو اۋىلىنىڭ چىلان ۴دامدى تاۋىعى نىسانى سىياقتىلاردى قۇرۇعا جەتەكشىلىك ەتتى، داماڭو اۋىلى فىڭشۇو سۇ قويماىى بالقىشلىق باغمىشلىق قۇرىلىسى نىسانىن ۇيىمداستىرىپ اىتقاردى.

”داماڭو اۋىلى تۇڭمان قىستاعى ساياحات كا-سىبىن دامتۇعا باپ كەلەدى، الدا ۴ىز شارۋالار اۋلاسىن جارىقتاندىرۇ، كوركەيتۇ، جاسىلداندىرۇ دەڭگەپىن جوعارىلاتىپ، ۇلتىق ەرەكشەلىككە يە اس - سۇ كوشەىن تۇعالالاپ، شارۋالاردى ۴ىر وتباسىندا ۴ىر كورىنىس، وزىندىك ەرەكشەلىگى بار، پارىقتى تىيجارات ۇلگىسىن قالىپتاستىرتۇعا جەتەكتەپ، اۋىل - قىستاق ساياحاتىن دامتامىز؛ فىڭشۇو سۇ قويماىسىن سۇيەيدىشى تەتىپ، 100 مۇلىق سازىدقتى، مىڭ جىلدىق جەمگىلى بۇتجانا-نى 10 مىڭ مۇلىق تورائغى ورمانىمەن بىرىكتە-رىپ، داماڭو اۋىلىن سەرۋەن - ساۋىق، اس - سۇ، جاتىن ورنىن، مادەنىيەت - ساياحاتتى كەڭەيتۇ قۇرىپ شىعಾಮىز“، - دەپ تانىستىردى ليۇ جىنشىڭ. ليۇ جىنشىڭ قاشاندا بۇقارانىڭ ۴سىن كوڭمە-لىنىن شىعارمايدى، كىشكەنە سىتەردەن باستاپ كىرىسىپ، شنايى سۇيىسپەنشلىكىپەن كۇش ۇيسە-تىردى. جۇپ قۇراپ تۇسى بولغان وتباسىنىڭ اۋ-لاسنا جول شىراعىن ورناتىپ بەردى، قىيىنشىلىعى بار وتباسىلارنىا كۇرىشى، ۇن، ماي جانە قىستىق كىيىم - كەشەك اپارىپ بەردى، بالالارغا سىيلىققا ساعات ۇسىندى... شىنچياڭغا كۈمەكتەسكەن مەزگىلدە ليۇ جىنشىڭ بۇقارامەن ەتنە بولپ، بۇكىل دىتا - پە-يىلمەن بۇقارانىڭ سىتەرىن ۴ىر - بىردەن ۴ىتتە-رىپ، بۇقارانىڭ سەنىمىنە جانە رازىلىغىنا يە بولدى. ۴ماتتۇرسۇن ايسا ليۇ جىنشىڭنىڭ جۇپ قۇرا-عان تۇىسى، قايتا - قايتا اۋىس - كۇيىسى جاساۋ ارقىلى ەكەۋىنىڭ جۇرەكتەرى بارغان سايىن تو-عىستى. ”ليۇ شۇجي مەنى جاقىنىنا بالايىدى، ۴ىز قىيىنشىلىققا جولىقساق بولعالنى ول دەر كەزىندە قولعابىس ەتەدى. قازىر ۴ىز بار نىيەتمىزىمىن تۇر-مىسىمىزدى اناعۇرلىم جاقسارتۇدى ويىلايمىز“، - دەدى ۴ماتتۇرسۇن.

2021 - جىلى ليۇ جىنشىڭ اۋتونومىيالى رايوندىق دىق تاڭداۋلى كوممۇنىستىك پارتيا مۇشەسى بولپ باعالاندى. ”داماڭو اۋىلىنىڭ قۇرىلىسنا، دامۇنىنا قاتىسۇ جانە بۇعان كۇا بولۇ مەنىڭ ومىرلىك بايلىغىم. مەن ۇزدىكىسىز دىستىق نىقالاسپەن، جاۋاپكەرشىلىكپەن جانە يوزىتىپىامەن اناعۇرلىم سۇبەلى تابىستارعا قول جەتكىزىپ، داماڭو دىڭ ەرتەڭىن اناعۇرلىم كوركەيد-تەمىن“، - دەدى ليۇ جىنشىڭ.